

**FÖRSAMLINGSINSTRUKTION
HÄGERSTENS FÖRSAMLING
2020–2023**

1. Församlingens uppdrag (2:a avdelningen i Kyrkoordningen)

Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

2. Vision

Hägerstens församling ska vara en andlig växtplats för människor, en social mötesplats i lokalsamhället och ett forum för engagemang för medmänniskan och skapelsen.

3. Omvärldsbeskrivning – Analys – Pastoralt program

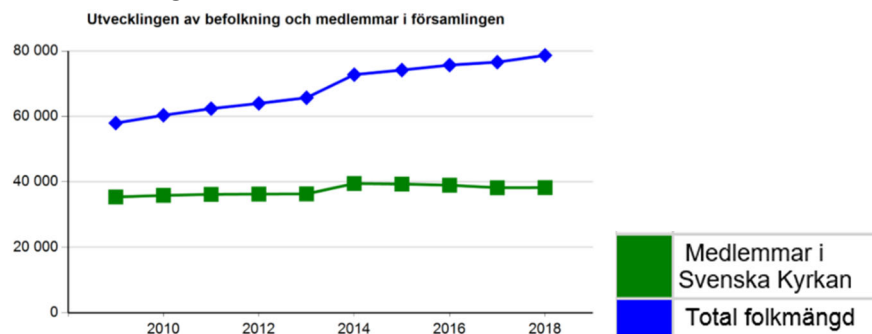
För Svenska kyrkans vidkommande är tre perspektiv på samhällsförändringen särskilt intressanta:

Sekularisering – demografi – samhällsfrågor

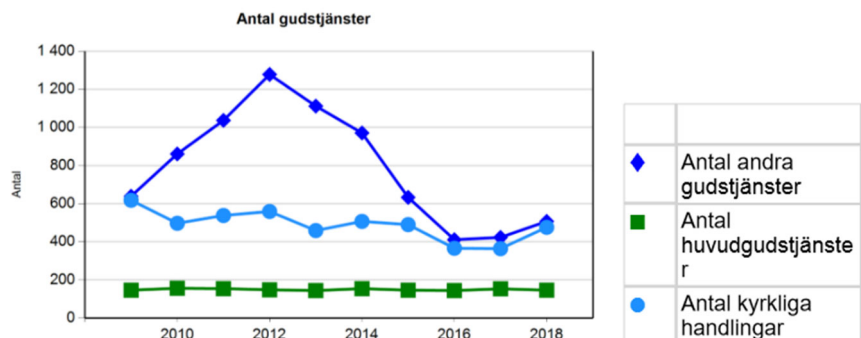
3.1 Omvärldsbeskrivning – Sekulariseringen:

Den samhällsförändring som har störst bärighet på Hägerstens församlingsverksamhet och medlemstal är sekulariseringen, d.v.s. den religiösa förändringen. Denna yttrar sig för vår del som följande:

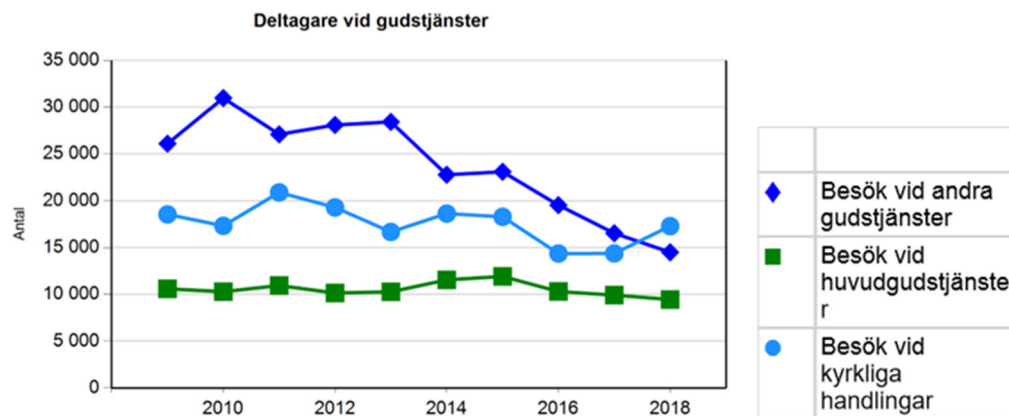
- Medlemstalen går ner. Sedan 2017 i absoluta tal, men än mer i relativa tal.

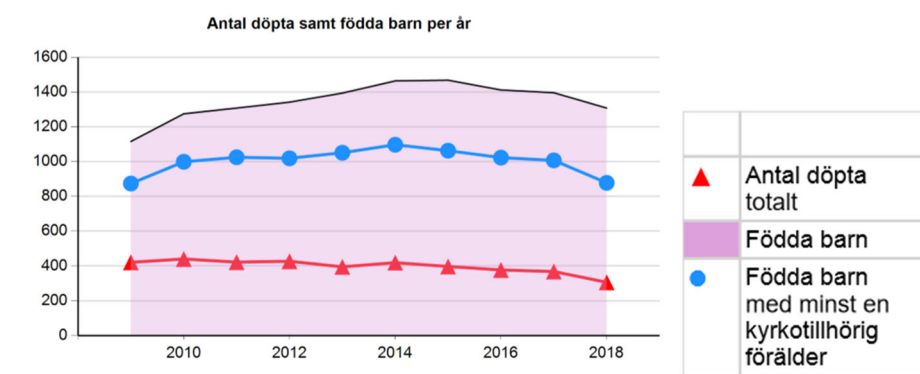
- Antalet kyrkliga handlingar blir färre över tid. En stor uppgång märks för 2018, men av allt att döma är det externa förrättningar på annan ort, då vi inte kan notera fler dop, vigslar eller begravningar i egen regi.

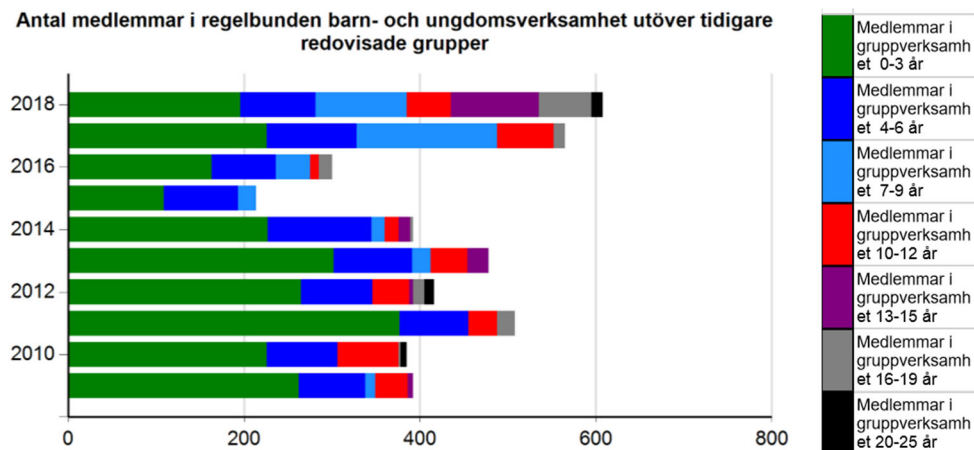
- Gudstjänstdeltagandet minskar generellt, men gudstjänstbesök i samband med kyrkliga handlingar ökar.

- Antalet döpta blir färre. 2018 döptes 35 % av barn med minst en tillhörig förälder.

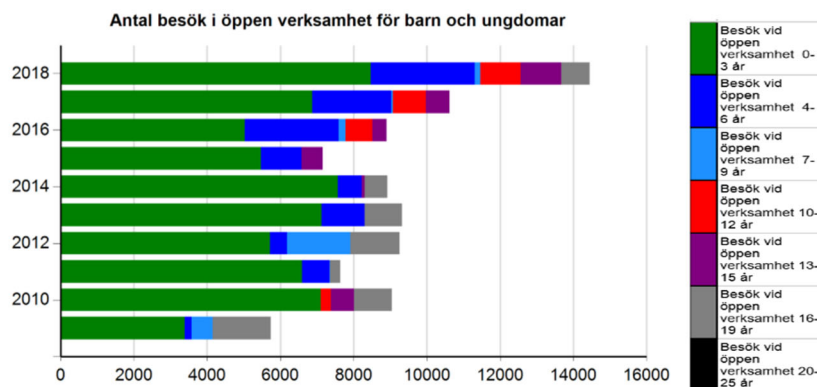
- Antalet deltagare ökar i öppna verksamheter och gruppverksamheter.

3.2 Omvärldsanalys – sekularisering:

Från högtidskyrka till nätverkskyrka: Svenska kyrkan har traditionellt sett haft sin största kontaktyta i via de kyrkliga handlingarna, dop, vigsel och begravning. Dessa är alltjämt Hägerstens församlings största kontaktyta med över 17 000 besökare varje år. Dock är våra kontaktytor i framförallt barn- och familjeverksamheter växande och körverksamheten fortsatt stor. Enbart dessa två verksamhetsområden har varje vecka 1 200 återkommande aktiva medlemmar. Till dessa ska också räknas det nätverk av familjemedlemmar som engageras av deltagandet i dessa grupper.

Om man till gruppverksamheterna lägger besök i öppna grupper märker man tydligt bilden av ett medlemsflöde orienterat mot nätverk snarare än högtid.

Knappt 15 000 besök gjordes i dessa verksamheter under 2018. Många är sannolikt återkommande besökare.

Ansaret vilar på kyrkan: Då religiös socialisation inte längre sker i hemmet finns inte längre något nedärvt förtroende för kyrkan som institution. Inte heller finns kännedom om kyrkans uttryck och gudstjänstformer. Bilden av kyrkan förmedlas således främst i mötet med den lokala församlingen. Därför måste kyrklig verksamhet utformas så att maximal genomströmning av medlemmar uppnås. För vissa medlemmar kan ett positivt möte per år med kyrkan resultera i fortsatt medlemskap.

Detta har betydelse också för dopsedens utveckling. När traditionen försvagas får erfarenheten av mötet med den lokala församlingen större betydelse för beslut om dop.

En analys av upp- och nedgångar i verksamhetsstatistik antyder att nedgången 2014 berodde på personalförändringar. Vikten av kontinuitet förefaller större i grupp- och öppen verksamhet än i förrättningsverksamheten.

Nya förväntningar på de kyrkliga handlingarna: I ett samhälle där allt fler arbetar inom service- och tjänstesektor blir förväntningarna på kyrkan att fungera enligt samma logik. Sannolikt kommer medlemmar alltmer ha önskemål om personlig utformning av de kyrkliga handlingarna. Dop, vigsel och begravning kommer att bli arenor där man uttrycker sig själv, snarare än kyrkliga former som man går in i.

Nya kärntrupper: En folkkyrka som Svenska kyrkan bärs av en kärnförsamling. Denna består av de som beslutat sig för ett kristet liv och är redo för ett djupare engagemang i kyrkan. Denna skara blir allt äldre. En bärande framtidsfråga är hur vi engagerar en ny generation kyrkobesökare och en skara av ideella medarbetare. Konfirmationen står här fram som den viktigaste faktorn.

3.2.3 Pastoralt program relaterat till sekulariseringen

Givet den ovan tecknade bilden framgår att Hägerstens församling på fyra års sikt måste:

- Prioritera synlighet i närsamhället genom informationsinsatser, event, i och utanför egna lokaler, och samverkansprojekt.
- I varje möte där människor interagerar med församlingen sker kommunikation. Anställda och frivilliga som företräder församlingen måste medvetandegöras om detta.
- Prioritera utformandet av kyrkliga handlingar så att medlemmar upplever dessa som relevanta och med bevarad kyrklig identitet.
- Marknadsföra dopet både i tillgängliga medier, men också i verksamheter. En handlingsplan för dop ska upprättas och revideras vartannat år.
- Kontinuerlig utveckling av våra öppna verksamheter. Utbildning och handledning av personal för att ständigt utveckla formerna för och uthållighet i våra koncept.
- Kontinuerlig utveckling av gruppverksamheter så att upplevd relevans och attraktionskraft finns för moderna människor.
- Hitta naturliga och relevanta andaktsformer kopplade till vårt utåtriktade arbete och våra gruppverksamheter.
- Effektivisera tjänstgöring vid kyrkliga handlingar så att tid frigörs till tjänstgöring i grupp- och öppna verksamheter.
- Fortsatt fokus på konfirmand- och ungdomsverksamhet, med tyngdpunkt på läger.
- Effektivisera interna möten så att tid frigörs för annan verksamhet.
- Bedriva en personalpolitik som gör att medarbetare vill stanna och skapa kontinuitet i verksamheter.
- Vara en rekryterande miljö för framtida medarbetare i Svenska kyrkan.

3.3 Omvärldsbeskrivning/analys – Demografisk förändring.

En annan samhällsförändring med stor bärighet för Svenska kyrkan är demografin. Hägerstens församling är ett av Sveriges mest expansiva områden. De senaste tio åren har befolkningen ökat med ca 20 000 invånare och befolkningstillväxten spås fortsätta kommande år.

- **De nyinflyttade:** Nationella studier visar att unga människor som flyttar från småstad till storstad tappar kontakten med Svenska kyrkan. I Hägerstens församling flyttar mellan 15–20 % av befolkningen in eller ut varje år. Merparten flyttar inom Stockholm, men uppskattningsvis 2 000 invånare per år kommer från andra landsändar.
- **En ung befolkning:** Befolkningen i Hägersten har föryngrats i och med inflyttningen och genomsnittsåldern är bland de yngsta i landet. Viss regional skillnad föreligger i och med att Mälardalen sticker ut som ett område med en något äldre befolkningsstruktur.

Folkmängd den 31 december 2018

	Antal				Procent	
	2009	2018	2023	2028	2018	2028
0 år	220	325	410	465	2,1%	2,1%
1-5 år	688	1 379	1 556	1 864	9,1%	8,5%
6-15 år	530	1 498	2 021	2 333	9,9%	10,7%
16-19 år	311	376	531	714	2,5%	3,3%
20-24 år	461	710	702	845	4,7%	3,9%
25-64 år	5 503	9 305	11 051	12 762	61,3%	58,4%
65-79 år	604	1 237	1 715	2 245	8,2%	10,3%
80-89 år	306	243	339	560	1,6%	2,6%
90- år	50	100	84	84	0,7%	0,4%
Män	4 268	7 507	9 144	10 892	49,5%	49,8%
Kvinnor	4 405	7 666	9 266	10 979	50,5%	50,2%
Samtliga	8 673	15 173	18 410	21 871	100,0%	100,0%

Exempel på befolkningsutveckling och prognos i ett av församlingens områden. Områdesfakta för Liljeholmen. Jämfört med Stockholmsnittet är andelen 30–40 åringar kraftigt överrepresenterade. Andelen yngre barn likaså.

- **Områden utan kyrka:** 2014 tillföll stadsdelen Västertorp Hägerstens församling. Området gränsar till Mälärhöjden och räknas till detta distrikt i den kyrkliga indelningen, men tvärförbindelserna är inte bra och områdena är socialt sett varandras motsatser. Västertorp är församlingens socialt sett svagaste område, Mälärhöjden det starkaste.
- **Fler unga och äldre:** Den stora tillväxten av barnfamiljer i församlingen väntas öka antalet ungdomar. Den stora gruppen äldre medelålders kommer på sikt att resultera i ett större antal äldre.

3.3.1 Pastoralt program relaterat till den demografisk förändring.

För att anpassa den kyrkliga verksamheten till de demografiska förändringarna måste vi:

- Behålla fokus på öppna genomströmningsverksamheter för barnfamiljer.
- Behålla fokus på konfirmationsverksamheten och utbildning av många nya ungdomsledare.
- Öka satsningen på skolbesök och närvaro i skolorna på ett sätt som skollagen medger.
- Hitta former för att attrahera en ny generation äldre församlingsbor för vilka kyrkan är relativt okänd.

3.4 Omvärldsbeskrivning – Samhällsfrågor:

- Frågor om hållbarhet, miljö och livsstil har fått allt större utrymme i samhällsdebatten de senaste åren. Anställdas bild är att detta också är viktiga värderingsfrågor för våra aktiva medlemmar.
- Flyktingvågen 2015 och framåt har gjort att stadsdelar som Hägersten, knutpunkter för skola och kollektivtrafik, blivit transitområde för papperslösa och migranter.
- Bland unga och unga vuxna finns en ökad **uppmärksamhet kring psykisk ohälsa**.
- **Ett samhällsuppdrag:** Mycket av vårt välbefinnande som människor handlar om känslan av sammanhang. Särskilt utsatt är den som flyttat och tappat sina sociala nätverk. I en tid när samhällets små centrum läggs ned, kvarstår behovet av mötesplatser där framförallt barn, unga, familjer och äldre kan mötas och skapa samhällsvärden. Hägersten är ett område vars demografi tyder på behovet av sådana sociala knutpunkter. Svenska kyrkan har goda förutsättningar att möta dessa behov på ett sätt som tjänar både individen och samhället.

- **Sociala behov:** Samhället står, i och med nyanlända och papperslösa behov, inför nya utmaningar. Storstaden har med sina bostadspriser drivit upp stressen för barnfamiljer och unga vuxna som ska etablera sig i vuxenlivet. Behovet av spetsdiakoni har ökat. Ett problem härvid är att utdelning av ekonomiskt stöd tenderar att blockera andra stödinsatser.
- **Ett andligt vakuum och andlig "flerspråkighet":** Sekulariseringen har gjort att kristen tro och kristna värden vare sig förmedlas i hemmen eller i skolan. Andligt sökande är för nutidsmänniskan ett projekt där man rör sig fritt mellan olika livsåskådningar. Många framtida potentiella medlemmar kommer att också ha föräldrar med olika religiösa traditioner.

3.4.1 Omvärldsanalys Samhällsfrågor.

Diakonala aspekter: Kyrkan har genom sin grund i Kristus ett särskilt fokus på de nödställda i samhället. Därför är det befogat att resurser går till dem utan någon kalkylerad återbäring i form av idealitet eller medlemsintäkter. Ekonomiskt stöd är en viktig del av detta. Dock måste sådant stöd ges på ett sätt så att det inte låser den hjälpsökande i beroende. Den diakonala utmaningen består i att leda människor till en situation där de mobiliserar sina egna resurser och tar sig an livet. Fokus på den diakonala verksamheten ska därför ligga på samtal, gruppverksamheter och öppna gemenskapsträffar där en känsla av sammanhang kan hjälpa individen att finna sin egen kraft.

Vad gäller de tyngsta sociala problemen har kyrkan själv inte resurser eller kompetens att göra effektiv skillnad, men man kan göra skillnad som en aktör i ett nätverk.

Missionsteologiska aspekter: Att möta en allmänhet vars religiösa hemvist är splittrad kräver ett stort mått av lyssnande och dialog. Vi vet inte vilken valör de "kristna orden" har för den vi möter. Vi vet heller inte vilka erfarenheter den som söker oss bär med sig. En grundhållning i dialogen ska vara att vi tolkar även andra tros- och livsåskådningsuppfattningar positivt och letar efter en gemensam grund. En sådan grundhållning ger oss också möjlighet att skapa samarbeten med företrädare för andra religiösa grupper i gemensam ansträngning för ett gott samhälle.

3.4.1 Pastoralt program relaterat till samhällsfrågor.

- Diakonalt arbete måste prioriteras. Ansökningar om fondmedel och ekonomisk hjälp ska vara sekundärt, alternativt ett komplement till den hjälp till självhjälp vi vill erbjuda.
- Gruppverksamhet och gudstjänster ska ske på ett sådant sätt att den som lider av psykisk ohälsa välkomnas och integreras. Präster och diakoner ska se omsorgen om dessa som en prioriterad uppgift.
- I arbetet för de socialt mest utsatta ska vi verka för samarbetslösningar och påverkansarbete.
- Någon form av verksamhet med socialt fokus i Västertorp ska utredas under 2020.
- Hägerstens församling ska kraftsamla kring projekt som har att göra med miljö och hållbar livsstil, både egna projekt och samverkansprojekt.
- Svenska kyrkans internationella engagemang ska lyftas fram i vår kommunikation och i församlingens läroplaner för barn- och unga.

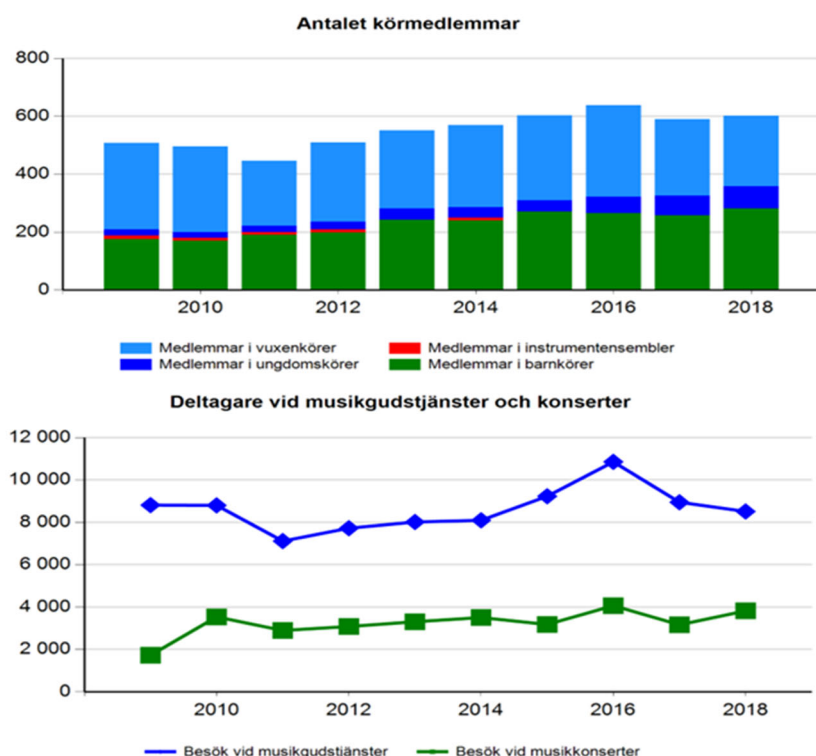
4.1 Musikalisk verksamhet.

Hägerstens Församling har sedan lång tid etablerat sig som en av Stockholms stora kör- och musikkör-församlingar. Stora investeringar har gjorts i denna verksamhet och utfallet har varit gott. Det musikaliska arbetet skär genom hela det kyrkliga uppdraget: Gudstjänst, Mission, Diakoni och Undervisning. Studier av välbefinnande styrker att sång för många är en viktig del av det andliga välmåendet. I vidare bemärkelse bärs församlingens lovsång också av ett spektrum av medarbetare: pedagoger, diakoner, präster och musiker.

Under 2018 var 600 korister aktiva i någon av församlingens 25 körer. En körtrappa har effektivt etablerats, en gosskör har startats för att bredda och skapa förutsättningar för manligt körsjungande. I det växande konfirmand- och ungdomsarbetet är sången och musiken en bärande faktor.

Som kontaktyta utåt står kör- och konsertverksamheten fram som en av våra viktigaste mötesplatser. Totalt ca 10 000 besökare strömmar under ett år genom konsert- och musikgudstjänstverksamheten och i huvudgudstjänsten är musiken en stor del av det upplevda värdet.

Vi ser att rekryteringsbasen för framtida kyrkomusiker har minskat. Mycket arbete görs inom studieförbund, stift och nationellt, och Hägerstens församling ska utgöra en mer aktiv del i detta. Unga ska få upptäcka orgeln som instrument, och kyrkomusiker som ett framtida yrke.

Pastoral program realiterat till den musikaliska verksamheten.

- Fortsatt ambition att producera konserter och musikandakter med konstnärlig höjd, och förvalta kyrkans musikaliska arv.
- Vara en rekryterande miljö för körsångare, musiker, kyrkomusiker och andra kyrkliga medarbetare.
- Medverkan av instrumentalister, körer och solister i huvudgudstjänsten.
- Bevarande av traditionell gudstjänstmusik.
- Utforskande av nya kristna musiktraditioner och vad dessa kan ge våra gudstjänstsammanhang.